

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

A Fővárosi Ítéltábla a személyesen eljáró dr. felperes neve(.....) felperesnek, az Ivanovits Ügyvédi Iroda (.... ügyintéző: dr. Ivanovits Andrea ügyvéd) által képviselt, ... Kft. (.....) alperes ellen, szerzői jogdíj megfizetése iránt indított perében a Fővárosi Bíróság 2009. május 6. napján kelt, 8.P.26.239/2007/18. szám alatti ítélete ellen az alperes részéről 22. sorszám alatt benyújtott fellebbezés folytán meghozta az alábbi

í t é l e t e t:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

Az elsőfokú bíróság ítéletével kötelezte az alperest 326.100 Ft és ennek 2006. szeptember 1-jétől számított törvényes kamata, továbbá 20.000 Ft perköltség és 22.800 Ft kereseti illeték megfizetésére.

Indokolása szerint a felperes, mint szerző és az alperes, mint kiadó 2006. június 26-án kötöttek felhasználási szerződést a „Sz.....- P...” című könyv kiadására. A felek a szerző díjazását úgy szabályozták, hogy az alperes a havi elszámolás során számla ellenében készpénzzel fizet; tízezres példányszám alatt a szerző 4 %-os jutalékban részesül. Amennyiben a példányszám tízezer fölé emelkedik, a 4 % fölötti összeget külön számolják el, a költségek levonása után, külön megbeszélés szerint.

A felperes eredetileg 380.000 Ft-ot és járulékai megfizetését igényelte az alperestől, majd a bizonyítási eljárás során, a fogyasztóvédelmi hiányában a megkeresett könyvterjesztők adataira alapítottnak a keresetét úgy tartotta fenn, hogy követelését - az értékesített 3.261 könyvpéldány alapján 2.500 Ft-jával számolva - 326.100 Ft-ban jelölte meg.

Az alperes azzal védekezett, hogy a felperes 2006. november 14-én 113.500 Ft-ot, 2006. december 12-én 60.000 Ft-ot, 2007. január 8-án ugyancsak 60.000 Ft-ot, összesen tehát 233.500 Ft-ot az általa kiállított számla ellenében kézhez vett. Később azzal is érvelt, hogy az egyik munkatársa 2007. augusztusában adott elszámolást a felperesnek, és még ez alkalommal készpénzben átadott 54.508 Ft-ot is, amiről viszont számlát nem kapott.

Az elsőfokú bíróság a módosított keresetet - bár az elszámolást nem tekintette véglegesnek - megalapozottnak találta.

Rámutatott arra, hogy a Ptk. 277. § (1) bekezdése szerint a szerződéseket tartalmuknak megfelelően teljesíteni kell. Az alperes pedig nem tudta bizonyítani azt a felperes által vitatott állítását, miszerint részösszegeket fizetett a felperesnek a szerződés teljesítése során.

Rögzítette az elsőfokú ítélet, hogy a könyvterjesztők közül az A. néven forgalmazó Kft.-hez 2006-ban 2.067 db, 2007-ben 1.366 db, 2008-ban pedig 14 példányról érkezett számla, a fogyasztjelentésben 15 példány volt még feltüntetve és 2008-ban még további 15 példányt értékesítettek. A könyvek fogyasztói árát a 2006. augusztus 7-ei 2.500 Ft-ról 2.000 Ft-ra, majd 1.800 Ft-ra szállították le. A L. Zrt. 960 db példányt értékesített, egyenként 2.500 Ft-ért.

A könyvterjesztők adatai alapján az elsőfokú bíróság összesen 4.437 db könyvpéldány eladását látta igazoltnak. Elfogadta, hogy a P. Kft. 2.067 db, a L. Zrt. 960 db könyvet adott el egyenként 2.500 Ft-os fogyasztói áron. Azt a peradatokból nem látta megállapíthatónak, hogy a P. Kft. a további 1.366 példányból mennyit értékesített 2.500 Ft-ért és mikortól, mennyire szállította le a fogyasztói árat, de a követelt összeget az értékesített könyvpéldányok után megalapozottnak találta. Mérlegeléssel úgy foglalt állást, hogy az eddig előterjesztett 326.100 Ft-os szerzői díj a felperest megilleti.

Az elsőfokú bíróság ítélete ellen az alperes terjesztett elő fellebbezést és kérte annak részbeni megváltoztatásával a 14.620 Ft-ot meghaladó kereset elutasítását.

Elsődlegesen az elsőfokú bíróság ítéletének megalapozatlanságára hivatkozott. A perbeli időszakban hatályban volt általános forgalmi adóról szóló 1992. évi LXXIV. törvény 43. § (1) bekezdéséből, (3) bekezdéséből és 44. § (5) bekezdéséből kiindulva rámutatott arra, hogy a szolgáltatás nyújtásáról számlát vagy egyszerűsített számlát kell kibocsátani, de az adóalany a számlaadási kötelezettségének egyéb bizonylattal is eleget tehet. Az egyszerűsített számlában feltüntetett adatok valódiságáért a kibocsátó a felelős. A felhasználási szerződés 7. pontja a készpénzfizetésről szól, teljesítési határidőként az „azonnal” megjelölés szerepel. Mindezekből olyan következtetést vont le, hogy az ellenérték kifizetésének egyéb bizonylatolásában a felek nem állapodtak meg, tehát a számlákban foglalt összegek átvételét tényként kell elfogadni. Utalt továbbá arra, hogy a felperes a 2009. február 24-i beadványában is azt adta elő, hogy amennyiben pénzhez jut, akkor rögtön számláz is.

Kiemelte a 2009. május 6-ai tárgyaláson a felperesi elismerte, miszerint az elszámolás tárgyát 3.261 db könyv képezi. Ezek közül azonban teljes bizonyossággal csak 3.027 db könyv ára számítható 2.500 Ft-os áron; vagyis a felperes jogdíja legfeljebb 302.700 Ft lehet. A 302.700 Ft-os összegből számlával igazoltan 233.500 Ft-ot, számla nélkül 54.580 Ft-ot, összesen tehát 288.080 Ft-ot megfizetett, így a felperest csak 14.620 Ft illeti meg.

Rámutatott arra, hogy az elsőfokú bíróság lényeges eljárási szabálysértéseket is megvalósított: megsértette a Pp. 3. § (3) bekezdésében írt kötelezettségét, amikor a bizonyításra szoruló tényekről, a bizonyítási teherről, illetve a bizonyítás sikertelenségének következményeiről a feleket előzetesen nem tájékoztatta, különösen olyan körülmények között, hogy az alperes jogi képviselő nélkül járt el. A hiányzó tájékoztatás miatt nem indítványozta E. K. tanúkenti meghallgatását sem, pedig nevezett volt az, aki felperesnek a pénzösszegeket átadta. Ügyvezetője előadta azt is, hogy az 54.580 Ft átadását tanúkkal tudja igazolni, de az elsőfokú bíróság ezt a nyilatkozatot sem értelmezte a Pp. 3. § (2) bekezdése szerinti tanúbizonyítás iránti indítványnak. Az ítélet az indítvány mellőzésének sem adta megfelelő indokát, ez a Pp. 221. § (1) bekezdésében írt indokolási kötelezettség megsértését jelenti.

A másodfokú tárgyaláson az ellentmondásához csatolt, a felperes által kibocsátott 3 db, összesen 233.500 Ft-os számla bizonyító erejét hangsúlyozta.

A felperes fellebbezési ellenkérelme az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyására irányult. Állította továbbra is, hogy fogyásjelentést egyáltalán nem kapott és az alperestől pénzt nem vett át.

A fellebbezés nem alapos.

A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság döntésével egyetértett. A fellebbezésben foglaltakra tekintettel a következőket fejti ki.

A jogvita elbírálása során abból kellett kiindulni, hogy a felek 2006. június 26-án megkötött szerződése megfelel a szerzői jogról szóló 1999. LXXVI. törvény (Szt.) 42-55. §-aiban általánosan szabályozott felhasználási engedély speciális formájának, az Szt. 56. § (1) bekezdésében írt kiadói szerződésnek. A kiadói szerződés alapján a szerző köteles a művet a kiadó rendelkezésére bocsátani, a kiadó pedig jogosult azt kiadni, valamint forgalomba hozni és köteles a szerzőnek díjat fizetni. A szerződés 7. pontjában a felek rendelkeztek a szerző díjazásának mértékéről és módjáról.

A felek között nem volt vitás, hogy a felperest a 10.000-es példányszám meg nem haladása esetén a bruttó fogyasztói ár 4 %-a illeti meg, de nem volt tisztázott az értékesített könyvek darabszáma, és vitatott volt, hogy az alperes - az elszámolással érintett időszakban - mennyit teljesített.

Mivel az Szt. 3. §-a értelmében a törvényben nem szabályozott kérdésekben kiegészítő jelleggel a Polgári Törvénykönyv rendelkezéseit kell alkalmazni, és a Ptk. 277. § (4) bekezdése a szerződés teljesítése körében is kifejezett szerződési kötelezettségként szabályozza az együttműködési kötelezettséget, az alperes volt abban a helyzetben, hogy nyomon kövesse az értékesített példányok számát és a bruttó fogyasztói árakat. Ebből következik, hogy a Pp. 164. § (1) bekezdése alapján

az alperes tartozott bizonyítani, hogy adott a felperesnek fogyasztási jelentést, és hogy részéről a díjfizetés teljesítése megtörtént. Az elsőfokú bíróság helyesen állapította meg, hogy az alperes ennek a bizonyítási kötelezettségének nem tett eleget.

Fellebbezési érvelése szerint ez arra vezethető vissza, hogy az elsőfokú bíróság nem tájékoztatta előzetesen a bizonyítandó tényekről, a bizonyítási teherről, és a bizonyítás sikertelenségének következményeiről, ezért nem is alkalmazhatta volna annak jogkövetkezményeit sem. Emiatt nem került sor E. K. (és mások) tanúkénti meghallgatására, a felperesnek történt pénzátadás körülményeinek tisztázására. A másodfokú bíróság nem osztotta ezt az okfejtést.

A peradatokból kitűnően az elsőfokú bíróság a 2008. október 17-ei tárgyaláson - ahol az alperes képviseletében eljáró ügyvezető jelen volt - részletes tájékoztatást adott mindkét félnek. Az alperestől annak kimutatását igényelte, hogy a felperesi kiadvánnyal összefüggésben hány könyvterjesztővel állt kapcsolatban, milyen fogyasztási jelentést kapott a terjesztőtől, valamint mikor, milyen összeget fizetett ki jutalék címén a felperesnek. A felperesnek arra kellett nyilatkoznia, hogy elismeri-e a számla nélkül átvett 54.580 Ft átvételét, és hogy a követelését milyen adatok alapján hogyan számította ki (11. sorszámú tárgyalási jegyzőkönyv 2-3. oldalai). A másodfokú bíróság utal arra, hogy - a L. Zrt. számlamásolatainak téves szerelése folytán - sor került a felhívások megismétlésére is (13. sorszámú jegyzőkönyv 1-2. oldalai).

Az alperes amiatt sem védekezhet azzal, hogy a tanúkihallgatás lehetősége az elsőfokú bíróság tájékoztatási kötelezettségének nem megfelelő teljesítése következtében nem merült fel, mert a 11. sorszámú jegyzőkönyvbe foglalt tájékoztatás kifejezetten úgy jelölte meg a felperes közvetlen iratküldésének célját, hogy „az alperes a következő tárgyalásra meg tudja fontolni tanúbizonyítási indítványának az előterjesztését” (jegyzőkönyv utolsó előtti bekezdés). Az alperes azonban tanúbizonyítási indítványt nem terjesztett elő, így megalapozatlanul hivatkozott arra is, hogy az indítvány elutasítását sem indokolta az elsőfokú bíróság.

A kifejtettek alapján az elsőfokú bíróság helyesen vonta meg a bizonyítási eljárás határait, és a mérlegelés körében okszerűen róta az alperes terhére a Pp. 164. § (1) bekezdésének megfelelően a bizonyítatlanság következményeit.

A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság érveit a következőkkel egészíti ki.

A felperes állítása szerint - annak ellenére, hogy 2006. augusztusi teljesítési határidővel három, 113.500 Ft, 60.000 Ft, és újabb 60.000 Ft-ról szóló számlát kiállított - nem vette át az alperestől a számlák szerinti 233.500 Ft-ot. Abból a körülményből, hogy ezeket a számlákat a felperes 2006. novemberében, decemberében és 2007 januárjában is kiállította, mindhárom esetben azonosan 2006. augusztusi teljesítési határidő feltüntetésével, arra lehet következtetni, hogy az alperes nem fizetett. A számlákon vagy egyéb iratokban sincs nyoma annak, hogy a felperes bármilyen összeget átvett volna, következésképp a tényállás

megállapításánál a felperes nyilatkozatát kellett elfogadni, amely szerint az alperes a szerződés alapján egyáltalán nem teljesített díjfizetést.

A fellebbezésben vitatott összegszerűség tekintetében kétségtelenül megállapítható, hogy 2.067 db könyv 2.500 Ft-os áron került értékesítésre, amely után 302.700 Ft szerzői díj járt a felperesnek. Ezen felül a felperest - az alperes számára legkedvezőbb helyzetet, vagyis az A. tájékoztatása szerinti legalacsonyabb, darabonkénti 1.800 Ft-ot alapul véve - további 99.360 Ft $[(1.366 + 14 \text{ darab}) \times 1800 \text{ Ft}]$ illethetné meg, mivel a könyvterjesztő nem a forgalmazott példányszámok, hanem csak az egységár tekintetében adott bizonytalan választ. Ennek az összegnek azonban - a kereseti kérelemhez kötöttség (Pp. 215. §) és az elszámolási időszak lezáratlansága következtében - csak annyiban van jelentősége, a legalacsonyabb árral számítottan is megalapozott volt a felperes igénye.

Nem tévedett tehát az elsőfokú bíróság annak megítélésében, miszerint - még a feltárhatatlan körülményeknek a figyelembe vétele mellett is - a leszállított kereset szerinti összeg mindenképpen megilleti a felperest.

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét - a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján - helybenhagyta.

A felperes személyesen járt el, ezért másodfokú perköltsége nem merült fel.

, 2010. január 26.

. Lesenyei Terézia s.k.
a tanács elnöke

. Fülöp Györgyi s.k.
előadó bíró

. Pullai Ágnes s.k.
bíró

A kiadmány hiteléül: